

SPELEOGENEZA DIVAŠKEGA KRASA**Irena Mrak**

V začetku letošnjega leta je pri Založbi ZRC, ZRC SAZU izšla knjiga z naslovom *Speleogeneza Divaškega krasa*, avtorja dr. Andreja Mihevca, višjega znanstvenega sodelavca Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU v Postojni.

Avtor v knjigi obravnava razvoj jam in površja na Divaškem krasu, območju med Gabrkom, Vremščico, Vremsko dolino, Brkini in Taborskimi griči. V začetnem poglavju nam predstavi speleološko in morfološko analizo denudiranih jam. Zaradi zniževanja površja so se najstarejše jame že vključile v sedanje površje kot posebne reliefne oblike, poimenovane brezstropne jame. V njih je avtor proučil ponekod še ohranjen skalni relief in tudi sedimentne oblike. V nadaljevanju nam na primeru jame Bestažovca poda primer speleogeneze, pri čemer nas opozarja, da moramo pod speleogenezo razumeti nastanek in razvoj jam od razvoja inicialnih – začetnih kanalov, pa vse do popolnega izginotja jame, ki je posledica denudacije okoliške kamnine.

Avtor nato predstavi sedanje značilnosti Škocjanskih jam kot tudi njihovo speleogenezo, pri čemer ugotavlja, da je bila predhodnica današnjih jam danes nad njimi ležeča brezstropa jama v Lipovih dolinah. Jame so nastale v neskladovitih apnencih z redkimi tektoniziranimi lezikami, ob katerih so nastajali začetni rovi. Veliki podzemni kanjoni in dvorane so nastali šele s povečanjem gradienta in krasu in z močnim vrezovanjem Reke. Za nastanek Kačne jame je bilo na voljo več inicialnih struktur. Jama ima rove v treh višinah in je ob izjemnih poplavih skoraj v celoti zalita z vodo. Na nekaterih mestih je značilno močno podiranje, tu so nastale velike dvorane, na površju pa velike udornice, ki jih avtor predstavlja v nadaljevanju. Večina površja Divaškega krasa je sicer nerazčlenjeno, uravnano površje, le 11 % predstavljajo vrtače in udornice. Od tega zavzemajo vrtače 7 %, udornice pa 4 %. Po prostornini so mnogo obsežnejše udornice. Primerjava deležev kaže na to, da prevladuje na proučevanem območju uravnavanje površja kot dominanten geomorfološki proces. Drug pomemben element na površju pa so denudirane jame in vhodi v jame.

Zadnje poglavje je namenjeno datiranju sige, pri čemer je avtor predstavil rezultate datiranja sig iz Škocjanskih jam in Kačne jame ter sig v Matarskem podolju. Uporabil je $^{230}\text{Th}/^{234}\text{U}$ metodo datiranja sige. Veliko vzorcev je preseglo mejo 350.000 let. S pomočjo datiranja pa je avtor sklepal na številne klimatske spremembe, ki so se dogajale v času odlaganja sige. Sige so nastajale v toplejših obdobjih pleistocena. Avtor ugotavlja, da se je pred 16.000 leti končalo naplavljanje Brkinskih ponikalnic v jamah, začela se je holocenska sigotvorna faza.

Pričujoče delo je dobrodošla novost na področju krasoslovne literature, saj nam na razumljiv način prikazuje najnovejša dognanja na področju razvoja podzemnih in površinskih kraških oblik na območju matičnega Krasa. Knjiga je dopolnjena z nazornimi skicami, diagrami, načrti jam in barvnimi fotografijami. Na koncu je dodan izčrpen povzetek v angleškem jeziku ter obsežen seznam literature in virov.

**DIPLOMANTI DVOPREDMETNEGA
PEDAGOŠKEGA ŠTUDIJA GEOGRAFIJE NA
PEDAGOŠKI FAKULTETI V MARIBORU
V LETIH 1999–2000
Milena Petauer**

Za študij geografije v Mariboru je zadnja leta veliko zanimanje. Tako letno študira na dvopredmetnem pedagoškem študijskem programu geografije na Pedagoški fakulteti v Mariboru okoli 250 študentov: v 1. letnik je vpisanih 90, od tega s prvim vpisom 60, v 2. letnik okoli 50, v 3. letnik okoli 45 in v 4. letnik prav tako okoli 45 študentov. Natančne številke se iz leta v leto nekoliko spreminjajo, saj je poleg tistih študentov, ki se vpišejo v letnik s prvo prijavo, še nekaj takih, ki so povziral ali pa se vpišejo ponovno. Vpis v prvi letnik je omejen na 60 kandidatov, tako da v referatu za študentske zadeve izberejo glede na povprečni učni uspeh v 3. in 4. letniku gimnazije ter število točk na maturi od običajno prijavljenih 200 kandidatov najboljših 60.

Na Oddelku za geografijo poleg rednega študija poteka izredni študij. V preteklem študijskem letu so se vpisali na študij geografije tudi študentje v Trebnjem, in sicer 24 slušateljev, poleg okoli 60 vpisanih na izredni študij geografije v Mariboru.

V študijskem letu 1999/2000 smo začeli izvajati tudi podiplomski študij za področje izobraževanja. V tekočem študijskem letu so vpisani 4 kandidati, zanimanje pa narašča, na kar kažejo vprašanja po elektronski pošti, telefonu in osebni razgovori.

Primerjava vpisanih študentov v 1. letnik in tistih, ki diplomirajo na geografiji, pokaže, da jih letno diplomira razmeroma malo. Razlog za to je v dejstvu, da lahko študent izbere kot diplomsko smer razen geografije tudi drugo smer in na geografiji študij konča le s sklepno seminarsko nalogo, ki je sicer na enakem zahtevnostnem nivoju kot diplomsko delo. Morda je razlog za manjše število diplomantov na geografiji tudi v tem, da smo zaosttrili kriterije znanja, kar se nam je zdelo nujno potrebno za višjo kvaliteto študija.

Diplomanti na Oddelku geografije na Pedagoški fakulteti v Mariboru si pridobijo naziv profesor/profesorica geografije. V letih 1999/2000 je študij z diplomskim delom na geografiji zaključilo 22 študentov. Največ jih je diplomiralo s področja didaktike geogra-